

Skýringar	
Landnotkunarflokkar í aðalskipulagi	
Óbyggd svæði	F84
Gott ræktanlegt land	
Vötn og vatnsföll	
Hverfisvernd - flóar	
Hverfisvernd - birkiskógar og kjarr	
Stofnvegur	
Reið- og gönguleiðir	L5
Rafveita	S
Helstu héraðsvegir	
Þjóðminjavnernd	
Fjarskipti - Sími	

1. Tillaga að breytingu á aðalskipulagi sbr. 1. mgr. 36 gr. skipulagslag nr. 123/2010

Fyrirhugað er að breyta aðalskipulagi Borgarbyggðar 2010-2022, p.e. breyta landnotkun svæðis í landi Urriðaár í landbúnaði í fristundabyggð. Um er að ræða stækkun á fristundabyggð F11. Núverandi stærð er 11,4 ha, en stækkar um 12 ha og verður í heild sinni 23,4 ha að stærð. Í lýsingum breytingar aðalskipulags sem auglýst var 20. október 2021 var gert ráð fyrir að stækkun fristundabyggðar yðri 11,2 ha, en við frekari viinnum tilloðunnar er stækkunin 12 ha. Það skýrist af breyttri legu vega og möguleika að betri nýtingu á svæðinu. Stækkunin er að sunnan- og austanverðum einnig er verði að leiðréttá afmörkun fristundabyggðarinnar meðfram Brókarvatn. Aðkomu fristundabyggðarinnar mun vera um tvar veg tengingar við Snæfellsnesveg (54), p.e. um Brókarstig og Klettastig. Fyrirhuguð stækkun fristundabyggðar er í Urriðaár í um 13 km fjarlega frá Borgarnesi. Landslag Urriðaár er á þann veg, að kletthryggir liggja í steinum frá norðaustri til suðvesturs. Holtin eru vaxin birkikjarri en á milli þeira er votlendi.

Tillaga að afmörkun fristundabyggðar afmarkast af jörðinni Valshamri í norðri og að hluta á móti austri, annars af myrrardragi í austri, í suðri af kletthrygg og í vestri af núverandi fristundabyggð F11. Í aðalskipulagi Borgarbyggðar 2010-2022 eru flóar og birkikjarr undir hverfisvernd. Fyrirhugað breyting aðalskipulags er innan siks svæðis. Í deiliskipulagsáætlun skulu vera skilmálar er varðan grður, p.e. að óheimilt verði að grðursetja útlenda plöntur og/eða framandi ágengar tegundir innan lóða vegna sérstakrar verndar vegna votlendis og hverfisvernd birkiskóga sbr. 10. gr. reglugerl um innflutning, ræktun og dreifungu útlendra plöntutegunda nr. 583/2000. Eingöngu verður heimilt að grðursetja plöntur sem eiga uppruna sinn í íslensku plöntuförunni. Gert er ráð fyrir að 17 lóða fólgun á fristundabyggðarsvæðinu F11 og lóðarstærðir yrra lóða verði á bilini 3777 - 6875 m². Heimilt verður að byggja eitt fristundahús og eitt aukahús innan hverra lóðar. Heimilað byggjargagn á lóð verður 185 m². Fristundahús megi vera að hámarki 150 m² og aukahús að hámarki 35 m².

2. Tengsi breytingarinnar við aðrar skipulagsáætlunar

Landsskipulagsstefna

Landsskipulagsstefna leggur áherslu á að skipulagsáætlunar sveitarfélaga marki steinum um gæði og yfirbragð byggðar og annarra mannvirkja í dreibýli. Skipulagsáætlunar um staðsettningu og hönnun nýrra mannvirkja í dreibýli taki mið af byggingarhefðum, landslagi og staðháttum. Um leið verði gett að hagkvænni varðandi samgöngur og veitir, og að byggð gangi ekki að óþóru á svæði sem eru verðmæt til landbúnaðar eða vegna náttúruverndar.

Fristundabyggð F11 í landi Urriðaár mun falla vel að landslagi. Núverandi vegir verða nýttir fyrir aðkomu lóðanna, en að auki verður lagður 220 m langur botnlagni, sem mun heita Birkistigur. Breytingin mun ekki rýra verðmætt landbúnaðarland, en hluti af svæðinu er undir hverfisvernd, vegna birkiskóga og -kjarrs, og myrar og flóa, en mótvægisáðgerðum verði beit til þessa að minnka neikvæðu áhrifin, en hluti af svæðinu er á nú þegar róskuðu votlendissvæði, p.e. að búið er að leggja vegi og skurði.

Aðalskipulag

Í aðalskipulagi er stefnt að það land sem hentar vel til landbúnaðar verði ekki tekið til óafturkraefra landnotkunar, heldur viðhaldið sem slikt ef þess er kostur. Svæðið sem hér um ráðir er skilgreint sem landbúnaðarsvæði, en er ekki skilgreint sem gott ræktanlegt land í aðalskipulagi og kemur það til að því að járvégar er mjög blautar og birkikjarr allsíðandi á svæðinu. Landið er því ekki hentugt til heyframeiliðs eða komræktar og telst því ekki mikilvegt til matvælaframleiðslu. Sveitarstjórn Borgarbyggðar tekur ávörðun um hvort að að leyfa breytingu á landnotkun landbúnaðarsins í aðalskipulagsbreytingunni þar sem landbúnaður hefur ekki verið flokkað í sveitarfélagini sbr. 5. gr. jarðalaga nr. 81/2004. Sveitarstjórn Borgarbyggðar samþykki að breyta landnotkun landbúnaðarsins í landi Urriðaár í fristundabyggð þar sem fyrirhuguð áform um uppbyggingu fristundabyggðar í umræddu landi er mjög hentugt til fristundabyggðar. Samkvæmt aðalskipulagi eru tæpir 2 km í næsta gða ræktanlega landbúnaðarlandi og fyrirhuguð fristundabyggð mun ekki hafa áhrif á það land. Enn fremur eru fyrirhuguð skipulagsáform ekki stærri en þórf krefur, p.e. 12 ha svæði skilgreinist sem fristundabyggð með 17 lóðum, vegum og opnum svæðum til útvistar.

3. Breyting í kafla 49 í greinargerð aðalskipulags

Samkvæmt aðalskipulagi kafla 4.9 Fristundabyggðasvæði eru skilgreind 76 fristundabyggðasvæði innan sveitarfélagsins, núverandi stærð fristundabyggðasvæðis F11 er 11,4 ha. Það stækkar um 12 ha og verður 23 ha að stærð eftir breytingu.

Skilgreind svæði

Jörð	Stærð (HA)	Tilvísun í sveitarfélagsupprátt
Urriðaá	23,4	F11

4. Vistgerðir og hverfisvernd

Vistgerðir á svæðinu

Samkvæmt kortagrunni frá Náttúrufræðistofnun Íslands (Ni) er varðar Sérstök vernd náttúrufrýrbaera er lítið raskað votlendi sem er stærri en með verndargildi á svæðinu. Þær eru starungsmyrávit sem er með mjög hátt verndargildi, kjarskógvist sem er með hátt verndargildi og Brokflóavit sem er með mjög hátt verndargildi og eru þær að lista Bernarsamningsins frá 2014 yfir vistgerðir sem þarfust verndar.

Í starungsmyrávit getur verið ríkt fuglalif og er algengt að varpfuglategundir eins og lóubrælli, spói, þúfutittlinga, hrossagaukur, jaðrakan og stelkur nýti slika vistgerð til varpa. Lóubrælli, jaðrakan, stelkur og spói eru ábyrgðarlegundir Íslands.

Í kjarskógvist getur verið ríkulegt fuglalif og er algengt að varpfuglategundir eins og skógrápróstor, þúfutittlinga, hrossagaukur, rjúpa og múnarsinnill.

Í brokflóavit getur verið allrikt fuglalif og er algengt að varpfuglategundir eins og lóubrælli, spói, þúfutittlinga, hrossagaukur og álf.

Vistgerðarkrif Vistgerðir og mikilvæg fuglavæði á Íslandi er unnið í mælikvarðanum 1:25.000 og er því ekki nákvæmt fyrir t.d. deiliskipulagsáætlunar. Við gerð deiliskipulagsáætlunar skal taka til til vistgerðanna og búsvæði fuglana með því að halda óllu raski á svæðinu í lágmarki og á framkvæmdartíma, við lagningu vega, lagna og fráveitumannvirki. Við uppgreðslu skal nota staðargröður eins og kostur er t.d. með því að geyma svarðlag úr húsgrunnum og vegstæði til að leggja aftur yfir. Með slikum frágangi er hægt að koma í veg fyrir neikvæð áhrif á umhverfið og eru slikt vinnumárgið mjög mikilvæg þegar um er að ræða vistgerðir með mjög hátt og hátt verndargildi. Hægt er að finna leiðbeiningar um frágang raskaða svæða inn á www.namur.is.

Votlendi

Samkvæmt kortagrunni frá Náttúrufræðistofnun Íslands (Ni) er varðar Sérstök vernd náttúrufrýrbaera er lítið raskað votlendi sem er stærri en 20.000 m² innan skipulagsvæðis og nýtur það sérstakrar verndar sbr. 61. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013. Samkvæmt upplýsingum um kortagrunninn kemur fram að skilgreind voru 200 m jaðarsvæði umhverfis skurði, en áhrifasvæði þeirra er um 200 m til beggja handa í flótu landi. Eins og sjá má á skýringaruppráttar að þá hafa ekki allir skurðir verið teknir með eða að þeir séu nýri en kortagrunnur Ni. Á svæðinu er til að mynda búið að grafa skurð beggja vegna við Klettastig. Hægt er að sjá á skýringaruppráttar að hrifasvæði skurðanna sem liggja með Klettastig. Á upprættinum má sjá að lítið raskað votlendi er ekki innan skipulagsvæðis. Ni er búin að uppfæra gógnin sin og samkvæmt kortasjánni er lítið raskað votlendi sem er stærri en 20.000 m² ekki innan skipulagsvæðisins. Uppfæru gógnin af votlendisafmörkuninni hafa ekki borist við gerð þessara aðalskipulagsbreytingar og sýnir skýringaruppráttinn því óuppfærð gógn.

Taka skal til til vistgerðanna við gerð deiliskipulagsáætlunar. Ekki verði heimilt að grafa skurðir meðfram nýjum vegum til að halda umhverfisáhrifum í lágmarki. Á framkvæmdartíma verður óllu raski haldilíð í lágmarki. Byggingarreitir skulu afmarkaðir í samræmi við votlendisvistgerðir innan svæðisins eins og kostur er. Mikilvægt er gagnvart náttúru svæðisins að reyna að halda óllu jarðraski í lágmarki innan skipulagsvæðisins meðan á framkvæmdum standur.

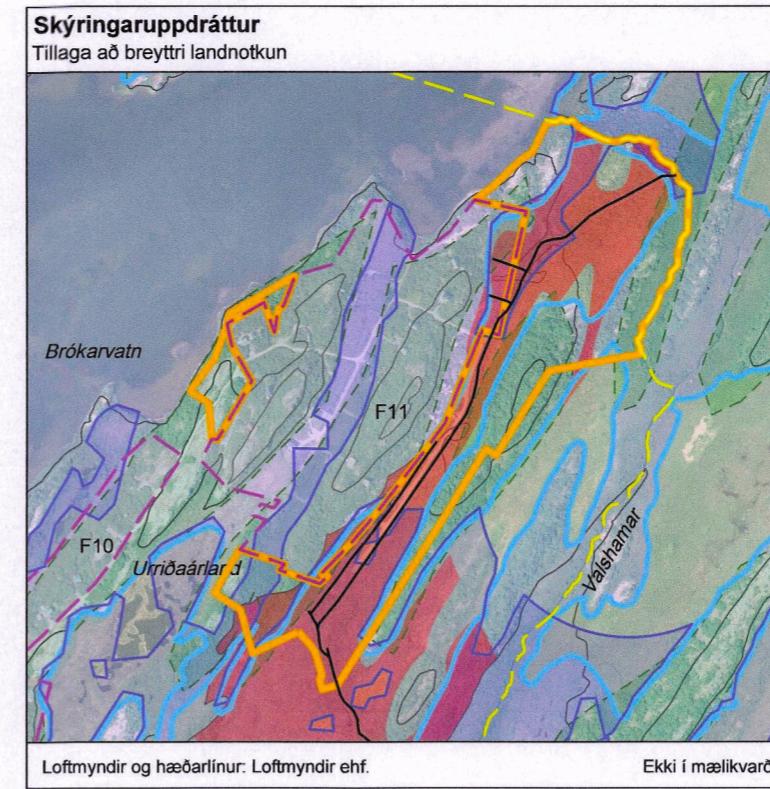
Samkvæmt aðalskipulagi Borgarbyggðar 2010-2022 eru myrar og flóar sem eru 3 ha eða stærri undir hverfisvernd. Sbr. aðalskipulagi skal halda í votlendissvæði sem eru enn óróskuð í sveitarfélagini, votlendi hefur mikilvægt gildi þar sem það hefur afgerandi áhrif á hringsrás vatns- og næringarefna, ásamt því að auka við líffræðilega fjölbreytni viðkomandi svæðis. Framkvæmdir sem raska vatnsbúskap og vistkerfi flóa eru óheimilar nema með leyfi sveitarstjórnar. Skipulags- og byggingarnefnd Borgarbyggðar er jákvæð fyrir fyrirhuguðum áætlunum um svæðið sbr. 23. fundi skipulags- og byggingarnefndar Borgarbyggðar, dags. 6. apríl 2021. Á fyrirhuguðum svæði er votlendið þegar raskað, þar sem búið er að leggja veg og skurði meðfram honum. Fyrirhuguð aðalskipulagsbreyting mun ekki hafa neikvæð áhrif á óraskað votlendi og óllu raski verður haldilíð í lágmarki á framkvæmdartíma.

Ekkir verður þó að leita umsagnar Umhverfisstofnunar og viðkomandi náttúruverndarnefndar, við óflun framkvæmdaleyfis eða byggingarleyfis sem hafa fóð með róskun að votlendi sem nýja sérstakrar verndar, ef liggur fyrir staðfest aðalskipulag og samþykkt deiliskipulags þar sem umsagnar liggja fyrir sbr. 3. mgr. 61 gr. lög um náttúruvernd nr. 60/2013.

Birkiskógar og -kjarr

Samkvæmt aðalskipulagi Borgarbyggðar 2010-2022 eru birkiskógar og -kjarr undir hverfisvernd. Sbr. aðalskipulagi er lögð sérstök áhersla að vistkerfi og ásýnd þeirra verði fyrir minnsti róskun. Lögð verður áhersla á við deiliskipulagsgerð að á framkvæmdartíma skulu haga framkvæmdum þannig að vistkerfin raskist sem minnst og að mótvægisáðgerðum verði beit, með því að grðursetja birkí i nálgæð við svæðið. Einnig verður óheimilt að grðursetja plöntur sem eiga uppruna sinn í íslensku plöntuförunni á skipulagsvæðinu. Birkikjarr er aðallega á kletthryggjum og skulu byggingarreitir staðsettir fyrir neðan þá, þannig að framkvæmdir raski sem minnst birkikjarr.

BREYTING AÐALSKIPULAGS BORGARBYGGÐAR 2010-2022

Skýringar	
Tillaga að stækken fristundabyggðar	
Núverandi fristundabyggð	
Hverfisvernd birkiskógar og -kjarr	
Hverfisvernd myra og flóa	
Votlendisvistgerðir Ni (óppfærð gogn)	
Skurðir	
Áhrifasvæði skurða	
Jarðamerki	

Skýringaruppráttur
Skýringaruppráttur þessi er aðeins til skýringar.

Samkvæmt kortagrunni frá Skógræktinni er varðar Náttúruverndleg birki á Íslandi er skilgreindur birkiskógar á skipulagsvæðinu, svæðið er skipt upp í tvö svæði. Á náðursvæðinu er náverandi hæð birkiskógsins um 0,5-1,3 metrar og er heildarþekja birkisins um 30% krónubekja, aldur birkisins er um 15-30 ára. Á suðursvæ